

Galesia **Pol Galesia nibi bi kalip köp kalı** **kliñ rıka**

¹Yad Pol, bi Jisas manö ud arep ap midpin. Pen wög gipin anıbu, nıbi bi rimnap haglö aka gası yad ke niñem gagpin; Jisas Krais abe, Nap nıp gö uraka u abe, kale apil mıhau nöp haglö gıpin.

²Hon añ mam Krais pıg midpun gai i, kalöp añ mam Krais lau adö Galesia Propins midpim gau, “Kale midpim?” a gabun.

³Bap God abe, Bi Kub hon Jisas Krais abe, kalöp mög niñmil abad midlö mid aij gimim.

⁴Hon nan si nan naij göl gi midaino pen Bi Kub hon Jisas Krais, Bap hon God haga manö u udöm, nan si nan naij gıpun gau pri u tik gi yunam, a göm, hanıp nan a göm ilön udöm uma. Uma u, nıbi bi nan si nan naij gimıdal an gau midaino, hanıp ud kamıñ yunıg uma. *

⁵Anıb u, God Bap hon hib nıpe u pör pör nöp hagno adö arım. Anıb unbö rö aij.

Jisas hanıp nan a göm uma manö aij anıbu nöp niñ udun

⁶Yad gası iru yabıl niñbin. God kalöp mög niñöm, Jisas nıp hagö, kalöp a göm uma u pen yıñıd nöp God nıp arö gimim, manö aij nıpe u arö gimim, manö hain nıbö ke daubal rimnap, manö i manö aij, a gimim, niñ udnıg gabim.

---

* **1:4:** Gal 2:20

⁷ Manö anıbu, Krais manö aij u wasö; yıharıñ nıbi bı rımnap apöm, manö pıral ke nıbö rımnap kalöp haglö, kale dui gımim, “Manö anıbu nıñun aka?” gımim gası u nıñabim. *

⁸ Krais manö aij kalöp nöd hag ñıno u, manö nıñö yabıtı u hag ñıno. Pen hon ke aka ejol kumi kabö adö lañ nıbö ap apöm, manö ke nıbö manö pıral rımnap kalöp hag ñınab u, God bı anıbu hagö mab ke pör inab u aram pör pör nöp au mıdnab u aij. *

⁹ Manö anıbu kalöp kauyañ hagabin. Bı ap apöm, manö aij nöd nıñ udpe u ba gau löm, manö ke nıbö manö pıral rımnap kalöp hag ñınab u, God bı anıbu hagö mab ke pör inab u aram pör pör nöp au mıdnab u aij.

¹⁰ Manö hagabin anıbi, nıbi bı gau hib yad u haglö adö arañ, a gem, hagagabin. God yıp nıñöm ñıñı lınım a gem hagabin. Yad nıbi bı gau kalıp wañ wañ göl gı hagagabin. Ai gınıg: yad anıg gem wañ wañ göl gı hagbnep u, Krais wög gı ñeb bı nıpe ap mıdagbnep. *

God nöp hagö Pol wög nıpe gımıdöp

¹¹ Añ mam bı. Yad kalöp nıñö hagabin. Manö aij kalöp nöd hag ñınö u, nıbi bı manö hagpal rö wasö. *

¹² Manö anıbu, bı ap hagö nıñagnö; manö anıbu bı ap yıp hag ñö udagnö. Jisas Krais nıpe ke nöp yıp waiö hag ñö nıñnö.

¹³ Pen nöd yad Juda nıbi bı gası nıñmıdal rö gası nıñmıdın u, kale nıñbim. God nıbi bı nıpe

---

* **1:7:** Ap 15:1,24   * **1:8:** 1Ko 16:22   * **1:10:** 1De 2:4   * **1:11:** Mad 16:17

gau böŋ nöp umlaŋ, a gem, kalip gi naij yabił gi m+idin. *

¹⁴ Bac bi manö u niŋ udem, klö yabił gi m+idin; bi Juda yad aip adip adip kub gi no gau, kale gi m+idal rö wasö, yad añi Juda lo manö niŋ aij yabił gem, bac bi hag m+idal rö klö gem gi m+idin. *

¹⁵ Pen ami yip yag dauaga ñin u, God yip mög niŋöm ud wög gi ñeb bi niŋe ap hag la. Hainö kub gi nō, God niŋe ke aij ga ñin u nöp, *

¹⁶ Ñi yad Jisas Pol niŋ yamnö, niŋ aij göm, Juda niŋi bi wasö gau kalip manö aij yad u hag ñi aij gi nab, a göm, Ñi niŋe yip yamö, niŋ aij gi nō. Anig gö, Jisas manö u aigege rö m+idöp, a gem, niŋi bi riŋnap hag niŋagnö.

¹⁷ Pen Jisas nöd hag lö manö aij ud arep bi niŋe m+ideila gau kalip niŋnam, a gem, Jerusalem aragnö. Yiŋariŋ ram m+inöŋ m+ilö kub Arebia am m+idem, ado gi apem, daun kub Damaskas m+dm+idin.

¹⁸ Mi m+ihau niŋaŋ inö, Pida Jerusalem m+ideia u niŋniŋ amem, niŋe aip ñin iru m+idagainö; yiŋariŋ ñin unbö ajiŋ böŋ daŋ m+idainö. *

¹⁹ Pen yad bi Jisas manö ud arep riŋnap halö niŋagnö; Pida aip Jisas niŋmam Jems aip kalip nöp niŋnö.

²⁰ Manö kalı k+iñ riŋkabin an+bi, God niŋ m+idöp u, kalöp niŋö yabił hagabin.

²¹ Pen yad hainö Siria Propins amem, Silisia Propins amem, gi nō. *

---

* **1:13:** Ap 8:3   * **1:14:** Ap 22:3   * **1:15:** Ais 49:1; Gal 2:7

* **1:18:** Ap 9:26   * **1:21:** Ap 9:30

22 Nöd ñin anibu, nibi bi Krais lau adö Judia ram minönj pro ke ke mideila gau amgö magö kale u yip niñagla u

23 pen nibi bi rimnap manö yad u yag damöm hagla, “Bi Jisas manö aij nipe u hag juöm, hanip gi naij göm gim+döp bi u, miñi Jisas manö aij u nibi bi gau kalip hag ñi ajab,” a gilo

24 niñöm God hib nipe u haglö adö arm+döp.

2

Pol Krais manö aij ud arep bi rimnap aip magum göm, manö hag jim ñila

1 Pen mid damem, mi in unbö sidunj böj dan lugö, mam Banabas hol bi mihau, Daidas nip ut gi Jerusalem arno. *

2 God yip waiö hagö Jerusalem arno. Amun, nibi bi Jisas nip niñ udla bi kub rö midmidal gau aip am migam ap bis gun, kale nihön rö hagöl, a gem, Juda nibi bi wasö gau kalip manö aij nihön rö hagamdin manö anibu kalip hag yamnö. Wög nöd ginö u abe wög hainö ginam u abe lug pakagnim a gem, manö anibu kalip hag aij ginö.

3 Bi yad Daidas nipe Grik nibö u pen nip hañ rib gi dö ginab a göm hagagla.

4 Pen bi rimnap pir alöm, Krais Jisas bi nipe rö löm, agamij apöm hon aip ut gi mideila. Pen hon Krais Jisas nip cig midun, Juda lo manö ke ke adö u gagun, mid aij gim+dun rö, kale niñlö, hibur kale naij ga. Juda lo manö ke ke adö u gilan, a göm, apöm manö piral anibu hagla. *

---

* 2:1: Ap 15:2   * 2:4: Gal 1:7; 5:1,13

⁵ Pen Kraiss manö aij u manö niñö nöp m+dn+m, niñöm kale manö niñö an+bu nöp niñ udmim, a gun, manö piral hagla an+bu udagno.

⁶ Pen ni+bi b+ Jisas ni+ niñ udla b+ kub rö m+dm+idal gau kale y+ip manö r+imnap hagagla. B+ kub rö hagabin pen kale b+ kub aka b+ pro u y+ip nan y+ihar+ñ rö löp. God ni+pe b+ kub ud aij g+nam b+ pro ud aij gagnam a göm gas+ an+bu rö niñagöp.

⁷ Pen kale niñla, God ni+pe Pida abe y+ip abe manö aij ni+pe hag ñ+ ajep wög an+bu hag la. God Pida ni+ip hag lö, hañ r+ib g+ dö g+pal ni+bi b+ gau kal+ip hag ñ+ ajm+döp rö u, y+ip u rö nöp hag lö, hañ r+ib g+ dö gagpal ni+bi b+ gau kal+ip hag ñ+ ajm+din.

*

⁸ An+ib u niñöm me hagla, “God Pida ni+ip klö ni+pe ñöm abad m+idö niñöl g+, ni+pe am hañ r+ib g+ dö g+pal ni+bi b+ gau kal+ip Kraiss manö aij ud arep b+ m+idöp rö, Pol ni+ip u rö nöp klö ni+pe ñöm abad m+idö niñöl g+, ni+pe am hañ r+ib g+ dö gagpal ni+bi b+ gau kal+ip Kraiss manö aij ud arep b+ m+idöp,” a g+la.

⁹ Jems, Pida, Jon kal+ip b+ kub a g+pal b+ gau, God y+ip wög an+bu ña niñla u me, wög hon adö añ+ g+ipun, a göm, Banabas hal+ip b+ m+hau ñ+imagö pakla. An+g göl hon manö hag adö añ+ l+no niñöm kale hagla, “Banabas Pol b+ m+hau ammil Juda ni+bi b+ wasö gau kal+ip Kraiss manö aij u hag ñ+mil, hon am hañ r+ib g+ dö g+pal ni+bi b+ gau kal+ip Kraiss manö aij u hag ñun,” a g+la.

¹⁰ Pen kale manö añ+ ap hagöm hagla, “Ammil ram m+inöñ an+ib gau ajmil, ni+bi b+ Jisas ni+ip niñ udpal gau kal+ip hagaimil, ni+bi b+ mög gep rö

---

* 2:7: Ap 22:21

Jerusalem i midpal gau kalip hauſ gagöl; kalip mani rimnap yuöl,” a gıla. Manö hagla anıbu, yıp aij ga adö u nöp hagla. *

Pol Pida nıp hag ga

¹¹ Pen hainö Pida daun kub Adiok apöm, adö unbö ke gö, gi aij gagöp, a gem, nıp waiö hag ginö.

¹² Nihön ginig: nıpe nöd Juda nıbi bı wasö an gau midöm, nıbi bı Jisas nıp niŋ udla gau aip nan jim ñöl ñiŋmidöp. Pen hainö Jems bı nıpe rimnap Jerusalem nıbö aula. Jems bı gau yıp hagnaböl, “Bı hañ rıb gi dö gagpal gau aip nihön ginig nan ñiŋabön,” a ginaböl, a göm, piñiŋ göm, hainö Juda nıbi bı wasö gau aip nan ñiŋaga. *

¹³ Anig gö, Juda nıbi bı nöd ju am ram minöŋ anıb gau mideila gau, pıral ga anıbu niŋöm, u rö nöp gıla. Pen mam Banabas u rö nöp niŋöm, kale gıla adö anıbu hain ga.

¹⁴ Pen Jisas manö aij u anig arö geila u niŋem, nıbi bı gau magörhalö niŋmidlö niŋöl gi, yad Pida nıp hagnö, “Ne bı Juda nıbö u pen Juda nıbi bı wasö gau rö midmidan. Pen miñi nihön ginig ke asık limön, Juda nıbi bı wasö gau kalip, hon Juda nıbi bı gıpun gıpun rö gımim, a gımön, hagabön?” ö ginö.

¹⁵ Ami bapi hanıp yag daula u, Juda nıbi bı yag daula. Hanıp Juda nıbi bı wasö gau rö yag dauagla.

¹⁶ Pen hon Juda nıbi bı niŋbun, nıbi bı lo manö adö u gılö arö, God niŋöm, nıbi bı kamıŋ aij yad a göm hagagnab. Nıbi bı gau Jisas Krais hanıp a

---

* 2:10: Ap 11:29-30   * 2:12: Ap 11:3

göm uma, a göm, nɪp nɪŋ udpal nɪbi bɪ gau nöp me, God nɪŋöm, nɪbi bɪ kamɪŋ aij yad, a ɡɪnab. Hon u rö nöp lo manö adö u ɡɪno arö, God nɪŋö nɪbi bɪ kamɪŋ aij nɪpe mɪdagpun. Krais Jisas hanɪp a göm uma, a gun, nɪp nɪŋ udno nɪŋöl ɡɪ, God nɪŋö nɪbi bɪ kamɪŋ aij nɪpe gau mɪdpun. *

17 Gasɪ hon nɪŋbun u, Krais manö aij u nɪŋ udno, Krais hanɪp ud nɪpe ke aip ud jɪm ñɪ lɪnab u me, God nɪpe hanɪp nɪbi bɪ kamɪŋ aij yad a ɡɪnab. Pen Krais manö aij u nɪŋun, hon nɪbi bɪ magöŋhalö nan si nan naij ɡɪpun u waiö nɪŋbun. Hon Juda nɪbi bɪ nɪŋbun, Juda nɪbi bɪ wasö gau nɪbi bɪ nan si nan naij gep mɪdpal rö, hon ke u rö nöp mɪdpun. Anɪɡ ɡöp u, nɪbi bɪ rɪmnap hagnaböl, Krais nan si nan naij gep nagɪ u ɡɪ pɪdöŋ lɪnab a ɡɪnaböl. Pen wasö yabɪɪ.

18 Hon uri nɪŋbun, Juda lo manö ke ke hagöp rö ɡɪno, God wö ralöm hanɪp nɪbi bɪ kamɪŋ aij nɪpe mɪdpim a ɡagnab. Hon uri nɪŋbun manö anɪbu manö pir alep. Pen yad manö piral manö nöd nɪbö anɪbu kauyaŋ nɪbi bɪ gau manö nɪŋö rö hag ñɪnabin u, yad nan si nan naij ɡɪnabin.

19 Lo manö yɪp al pak la nɪŋöm uri yad wip he rö mɪdem lo manö u nɪŋagpin. Pen uri yad God nɪp aij ɡɪnɪm adö u nöp ɡɪnam. Krais mab ba lan al pak lɪla u, yɪp Krais aip al pak lɪlö umnö.

20 God Ñɪ nɪpe yɪp möɡ nɪŋöm uma u, yad nɪp cɪɡ gem me, nɪpe uma u, yad aip umlo. Anɪb u, nɪp cɪɡ gem, nöd mɪdmɪdin rö mɪdagpin. Krais yad aŋ daŋ kamɪŋ mɪdöp. Mɪñɪ kamɪŋ yabɪɪ mɪdem, nɪp gasɪ nɪŋöl ɡɪ, yɪp gasɪ ñöb adö u nöp

* 2:16: Ap 15:10-11; Ro 3:20-28; Gal 3:11

gipin. *

²¹ God nipe nibi bi gau kalip mög niñöm rau adog uda manö aij u hag juagnabin. Nibi bi gau lo manö ke ke adö u gïlö arö, God niñöm, nibi bi kamij aij yad, a giböp u, Krais hanip uma u yiharij umböp.

3

Nan ktiñ aij gimidal rö wasö; Jisas nip cig gun me, God aip jim ñöl mideinabun

¹ Galesia nibi bi, kale gasi aij midagöp. Bi an gö kalöp hauł halö löp. Hon Jisas Krais nip mab ba lañ al rib+k lila manö aij u hag ñi aij gino niñbe.

² Pen yad kalöp manö añi ap hag niñabin. Kale nöd niñön niñön gaibe, God nipe Ana nipe u kalöp ñañ Kale lo manö hagöp rö gipe, God nipe Ana nipe u kalöp yua aka kale manö aij hag ñino u niñ udpe, God nipe Ana nipe u kalöp yuañ

³ God Ana u nip udmim me, nibi bi kamij aij nipe midpim u pen miñi hauł alö, ktö hon ke gun, mid aij ginabun, a gimim, niñbim aka?

⁴ Nöd Krais nip niñ udpe, kalöp gi naij yabıł gıla ñin u, nip arö gagpe. Pen miñi niñön ginig, lo manö ap haglö, manö kale anıbu udmim, Krais nip arö ginig gabim?

⁵ Yip hagpe niñin. Kale lo manö hagöp rö gipe, God nipe Ana nipe u kalöp yuöm nan gagep rö an kale gau göp aka kale Krais manö aij niñmim niñ udpe, God nipe Ana nipe u kalöp ñöm nan gagep rö an kale gau göp?

---

* 2:20: Gal 1:4

6 Pen Ebrahim n̄ip gasi n̄iḡmim. God Manö u kalı kliñ r̄iköm hagla, “Ebrahim God manö haga u n̄iḡ uda n̄iḡöm God n̄ip, b̄i kam̄iḡ aij yad, a ga,” a ḡıla. *

7 An̄ib u, n̄iḡim. N̄ibi b̄i God Manö hagöp u n̄iḡöm, “N̄iḡö hagöp,” a göm n̄iḡ udpal gau, Ebrahim r̄id̄ik n̄ipe m̄idpal.

8 God Manö hadame gau haga, Juda n̄ibi b̄i wasö gau, God manö hagöp u n̄iḡ udlö, God kal̄ip n̄ibi b̄i kam̄iḡ aij yad a ḡinab, a ga. Adö an̄ibu nöp, God Manö hadame nöp Kraıs manö aij u Ebrahim n̄ip haga, “Ne m̄idpan u me, God n̄ipe n̄ibi b̄i gau magöḡhalö nan aij ñ̄inab,” a ga.

9 Ebrahim God manö haga u n̄iḡ udö, God n̄ip ud aij ga rö, n̄ibi b̄i God Manö hagöp u n̄iḡöm, n̄iḡö hagöp a göm n̄iḡ udpal gau, kal̄ip u rö nöp ud aij ḡinab.

10 Pen n̄ibi b̄i lo manö adö u nöp n̄iḡun ḡino, God han̄ip udnab, a ḡipal n̄ibi b̄i gau, ilön kub yab̄ıl udnaböl. N̄ihön ḡin̄ig: God Manö u kalı kliñ r̄iköm hagla, “N̄ibi b̄i an, God lo manö kalı kliñ r̄ikla r̄ikla rö magöḡhalö hain gagnab u, ilön kub udnab,” a ḡıla. *

11 Pen manö ap God Manö kalı kliñ r̄iköm hagla, “N̄ibi b̄i ȳip n̄iḡ udpal gau nöp me, n̄ibi b̄i kam̄iḡ aij yad m̄idöm, kam̄iḡ m̄ideinaböl,” a ḡıla. An̄ib u n̄iḡbun, n̄ibi b̄i lo manö adö u nöp n̄iḡöm ḡilö arnab gau, God n̄ibi b̄i kam̄iḡ aij yad, a göm, kal̄ip udagnab. *

---

* 3:6: Jen 12:3; Ro 4:3,16   * 3:10: Dud 27:26   * 3:11: Gal 2:16

¹² Pen lo manö hagöp rö gep u ke, Krais manö aij u n+ŋ udep u ke. N+bi b+ lo manö hagöp rö klö hon ke g+nabun a g+naböl u, dui g+naböl. God Manö kal+ kliñ riköm hagla, “B+ lo manö ke ke magöŋhalö hain g+nab b+ an+bu me kam+ŋ arnab,” a g+la.

¹³ Hon God lo manö adö u g+ wasö n+ŋun, ilön kub udn+g g+no u pen Krais ilön kub an+bu udöm han+p rau adog uda. God Manö kal+ kliñ riköm hagla, “Mab ba laŋ al pak l+lö umnaböl b+ gau, God n+pe ke pen ñö, ilön udnaböl,” a g+la. *

¹⁴ Pen Krais han+p rau adog uda u, God Ebraham n+p manö aij haga u, Krais Jisas gö Juda n+bi b+ wasö gau nan aij an+bu udöl a göm, an+g ga. Juda n+bi b+ wasö gau manö aij an+bu n+ŋ udlö, God n+pe Ana n+pe han+p Krais n+bi b+ n+pe ñ+n+g ga.

Lo manö u ke; God g+nabin a göm hag la manö u ke

¹⁵ Añ mam b+. Yad kalöp manö ap hagnam. B+ r+mn+p manö hag adö añ+ löm, hagnaböl rö nöp g+naböl. B+ ap apöm manö r+ib riköm hałöwałö gagnab.

¹⁶ God n+pe Ebraham aip ñ+ n+pe aip manö n+ŋö hag lep hagöm haga u, God Manö an+bu kal+ kliñ riköm, “Ñ+ gau aip,” kal+ kliñ rikagla; “Ñ+ ne u aip,” kal+ kliñ rikla. Ñ+ añ+ hagla an+bu, Krais n+p nöp hagla. *

¹⁷ Pen yad hagabin u, God Ebraham n+p g+nabin a göm hag la manö u, m+ iru nöp (430) m+id

---

* **3:13:** Ro 8:3; Dud 21:23   * **3:16:** Jen 12:9

damöm, hainö God lo manö u ña. Lo manö hainö ña anıbu, aige göl göm manö niñö hag lep nöd haga u nan yiħariñ rö ĩk gi yu ke gau yunab? Anig gagnab. *

¹⁸ Pen niñi bi lo manö hain giłö God nan aij niñöp u, God nöd anig ginabin a ga manö u gasi niñöl gi midöm nan aij ñagböp. Pen God niñe Ebrahim niñp nöd haga manö anıbu nöp gasi niñöl gi midöm, niñe ke Ebrahim niñp haga rö nöp ga. *

¹⁹ Pen kale hagnabim, “God Ebrahim niñp nan aij haga u yiħariñ niñöb u rö, God niñe niñön ginig lo manö ña?” ö ginabim. Pen God nöd yabił Ebrahim niñp manö haga; hainö yabił niñi haga u aua. Pen niñi anı au niñi bi nan si nan naij ke ke gimıdal rö, kale naij gimıdal u niñöl a göm, God kalıp lo manö ña. Pen lo manö u, God ejol gau nöp dap bi ap niñp niñeila, niñe pen dam niñi bi gau kalıp hag ña. *

²⁰ Pen Ebrahim niñi niñe ginab manö haga anıbu manö kub yabił u me, God niñe ke apöm Ebrahim niñp haga.

Lo manö u hanıp gasi rimıd ukab

²¹ Kale gasi ap niñmim hagnabim, “God hanıp manö miñöp haga. Pen lo manö haga anıbu, yad ginabin a göm manö niñö hag la manö anıbu aip adıp adıp midagöp,” a ginabim. “Manö anıb miñau ke ke midöp,” a ginabim. Pen manö ke ke wasö. God niñi bi kamıñ midep lo manö ap hagaiböp, hon lo adö anıbu nöp niñun gino, God

---

* **3:17:** Eks 12:40   * **3:18:** Ro 4:14   * **3:19:** Ro 5:20; Ap 7:38

nipe niṅöm hanip niḃi bi kamij aij nipe a giḃöp. Pen lo anibu rö ap hagaga. *

²² God Manö kali kliñ rikla rö nöḃ midöp. Niḃi bi ram miṅöḅ gau magöḅhalö nan si nan naij adö u giḃö giḃö, gac anibu kalip wam wam gö, ke kamij aröl rö lagöp. Pen niḃi bi Jisas Krais nip niṅ udnaböl gau, God giṅnabin a göm hag la rö, nan aij haga anibu kalip niṅnab.

²³ Pen Krais auaga niṅn u, nip niṅ udagno u me, lo manö hanip bi nagiman waryö raul an yan midpal rö u, gi giḃabö ga. *

²⁴ Hanip giḃabö göm, gasi riṅmid uk damöm, gasi niḃö niṅöl gi midno, Krais auö, manö aij nipe u niṅ udno, God hanip niḃi bi kamij aij nipe a göp. *

²⁵ Krais manö aij u niṅ udpun u me, uri lo manö hanip gasi riṅmid uk dam gagöp.

²⁶ Kale Krais Jisas nip niṅ udpim u me, kale magöḅhalö God niḃi pai nipe midpim. *

²⁷ Kale niḃi giḃ pakmim Krais nip ciḃ giḃim u me, ke hain niḃö Krais nipe ke rö halu liḃim. *

²⁸ Anib u, Juda iḃ u ke, Grik iḃ u ke midagpim; niḃi bi nag iḃ wög giḃim gau ke, niḃi bi gasi kale ke niṅmim giḃim gau ke midagpim; niḃi iḃ u ke, bi iḃ u ke midagpim; kale Krais Jisas niḃi bi nipe midpim rö, iḃ añi yabiḃ midpim. *

²⁹ Kale niḃi bi Krais lau adö midpim u, kale Ebrahim niḃi bi iḃ nipe midpim niṅöm God

---

* **3:21:** Ro 8:2-4   * **3:23:** Gal 4:3   * **3:24:** Ro 10:4   * **3:26:** Jon 1:12   * **3:27:** Ro 6:3   * **3:28:** Ro 10:12

Ebrahim n̄ip ḡinabin a göm haga u, kalöp u rö nöp ḡinab. *

4

Krais nöp gö God ñ̄i pai n̄ipe midpun

¹ Manö yad hagabin u an̄ig göl midöp: n̄ibi b̄i gau umlö, nan kale gau ñ̄i pai kale gau kal̄ip hag l̄ibal. An̄ib u, ñ̄i pai an̄ib gau nan iru midöp u pen kale ñ̄i pai pro midpal rö, kale n̄ibi b̄i naḡi wög ḡipal rö nöp midpal.

² Pen n̄ibi b̄i ñ̄i pai an̄ib gau kal̄ip abad midpal gau, an̄ig an̄ig ḡimim, a göm, hag damöm, mani nan kale gau abad midlö midlö, nap hag la ñ̄in u nöp, nan kale an̄ib gau udpal.

³ Pen an̄ib unbö rö nöp, hon ñ̄i pai pro rö midun gas̄i n̄iη aij gagun, k̄ijaki, wip haj̄i, nan n̄ihön n̄ihön gau manö n̄ihön hagla u udun, kal̄ip n̄ibi b̄i naḡi wög gep rö midmidun. *

⁴ Pen God hag la ñ̄in u hadö aua u me, God Ñ̄i n̄ipe u n̄ip yuö, Juda n̄ibi ap Ñ̄i an̄ibu n̄ip yag daua. Yag dauö, n̄ipe Juda lo manö adö u n̄iηöm, mid damöm, *

⁵ Juda n̄ibi b̄i lo manö n̄iηbal gau rau adog uda. Kal̄ip rau adog uda u, hon God ñ̄i pai n̄ipe yab̄i rö mid̄einabun a göm ga.

⁶ Kale ñ̄i pai n̄ipe yab̄i midpim rö, God n̄ipe Ñ̄i n̄ipe Ana n̄ipe u yuö, Ana u apöm han̄ip a† ba göp u me, God n̄ip “Aba,* Bapi,” a ḡipun. *

---

* **3:29:** Ro 4:13   * **4:3:** Kol 2:20   * **4:4:** Jon 1:14; Ro 1:3   * **4:6:** Jisas Arameik manö haggmidöp. “Aba” a ga manö magö an̄ibu i† u “Bapi.”   * **4:6:** Ro 8:15-17

⁷ Anı̄b u, kale nı̄bi bı̄, Seden nı̄p nı̄bi bı̄ nagı̄ wög gep rö mı̄dmı̄dim gau, miñi God ñı̄ pai nı̄pe mı̄dpim u me, God ñı̄ pai nı̄pe kalı̄p manö nı̄ñö hag lep hagöm, “Kalöp nan aij gau ñı̄nabin,” a ga manö u, manö kale yabīł.

Pol Galesia nı̄bi bı̄, “Kalöp gası̄ iru nı̄ñabin,” a ga

⁸ Pen nöd God nı̄p nı̄ñ udagmı̄dim ñı̄n u, kale nı̄bi bı̄ nagı̄ wög gep rö mı̄dmim, nan pı̄ral gau sabe göl gı̄, pı̄ñı̄ñ göl gı̄, gı̄ mı̄d dammim, mı̄d aij gagmı̄dim.

⁹ Pen miñi God nı̄p nı̄ñ uđpim. Pen kale nı̄p nı̄ñmim udagpe; nı̄pe nöp kalöp nı̄ñöm uda. Pen nı̄hön gı̄nı̄g kale ado gı̄ ammim, nöd gı̄ naij gı̄mı̄dim rö kauyañ gı̄nı̄g gabim? Gabim anı̄bu, kauyañ nı̄bi bı̄ nagı̄ wög gep gau rö uı̄ham mı̄dun, a gı̄mim, gabim aka?

¹⁰ Pör ñı̄n kub a gı̄pal u nöp nı̄ñmim, rakı̄n kub a gı̄pal u nöp nı̄ñmim, sı̄dö kub a gı̄pal u nöp nı̄ñmim, mı̄ kub a gı̄pal u nöp nı̄ñmim gı̄pim. Anı̄g gı̄mim, gı̄ naij gı̄pim. *

¹¹ Anı̄b u, yad manö aij kalöp hag ñı̄nö nı̄ñbe u, miñi arö gı̄nı̄g gabim rö löp a gem, kalöp gası̄ iru nı̄ñabin.

¹² Añ mam bı̄. Yad kalöp mög nı̄ñem hagabin! Yad nöd Juda lo manö nı̄ñmı̄din rö arö gem, kale yı̄harı̄ñ mı̄dmı̄dim rö mı̄dpin u, kale u rö nöp lo manö anı̄bu arö gı̄mim, yad mı̄dpin rö mı̄dmim. Nöd kale yı̄p gı̄ naij gagpe.

¹³ Kale nı̄ñbim, nöd yı̄p nan ga u me, am ram mı̄nön kale u mı̄dem, kalöp manö aij u hag ñı̄nö.

---

* **4:10:** Ro 14:5; Kol 2:16

14 Yad nan gaia u, kale uþham m¼daibe pen yþp iru n¼nmim, arö gagpe; God ejol ap aka Krajs Jisas n¼p ke ud aij g¼bep rö u, yþp unbö rö nöp ud aij g¼pe me.

15 Kale nöd miñ miñ yabiþ g¼mim yþp ud aij g¼mim, mög n¼nmim, amgö magö kale gau ud ju yþp ñeb rö l¼böp, haþowaþö ud ju ñ¼bep.

16 Pen miñi yþp n¼hön g¼n¼g arö g¼pim? Manö n¼ñö hagnö adö u n¼nmim mulu lugö yþp iru n¼nbim aka?

17 N¼bi bi kalöp r¼mid ukpal gau, kale gasi naj n¼ñöm an¼g g¼pal. Pol bi gau arö g¼mim, manö hon hagpun u nöp hain g¼mim a göm an¼g g¼pal.

18 N¼bi bi kþö göm kalöp g¼ aij g¼naböl u aij. Pen kale þör nöp an¼g göl. Yad kale aip m¼deinabin ñ¼n u abe, m¼lö gau m¼deinabin ñ¼n u abe kalöp gasi n¼ñöm g¼ aij g¼naböl u aij. Pen yad m¼lö gau m¼deinabin ñ¼n u kalöp piral g¼pal u, aij gagöp.

19 Pen ñ¼ pai m¼dmagö yad gau. Nöd, “Krais manö aij u hag ñ¼nö, n¼ñ udlö, Krajs kalþp an dan m¼deian,” a gem, kalöp hag ñ¼ aij g¼midin u, n¼bi gau ñ¼ pai yag daun¼g g¼lö, ilön kub göp rö u, yþp ga. Pen miñi kauyan Krajs kalöp an dan m¼deian a gem, kalöp hag ñ¼ aij gabin u, n¼bi ñ¼ pai yag daun¼g g¼lö, ilön göp rö u, yþp kauyan gab.

20 Yad kale aip m¼daibnep u, manö mai udem hagnam, a gem, n¼nbnep u pen m¼lö gai i m¼dpin u me, yad kalöp gasi iru n¼ñö, gasi yad r¼kö aub.

21 Pen kale lo manö nöp n¼ñun, a g¼pim gau, lo manö r¼mnap n¼ñagmim rö löp.

22 Manö an¼bu kali k¼ñ r¼köm hagla, “Ebrahim ñ¼ m¼höp yag daua. Ñ¼ n¼pe ap, n¼bi praj ap

Ebrahim nɪbin u nɪp nagi wög gɪmɪdöp nɪbi u nɪp udöm yag daua; ñɪ nɪpe ap, nɪbin nɪpe yabiɪ u aip yag daua,” a gɪla. *

²³ Nɪbin nagi wög gɪmɪdöp ñɪ yag daua u, ñɪ pai yag daubal rö nöp yag daua; pen nɪbin nöd u, ñɪ pai wem mɪdöm, God Ebrahim nɪp ñɪ ap yag daunabön a göm manö hag la rö, ñɪ ap yag daua. *

²⁴ Aiud adö anɪbu rö, manö rimnap ba gau mɪdöp. Nɪbi mɪhöp, manö nɪɲö hag lep mɪhöp. Manö nɪɲö hag lep ap Sainai Dum nɪbö apöm, ñɪ pai yag dauö kale nagi wög göl gɪ nöp mɪdeinaböl; Hega me u.

²⁵ Nɪbi Hega nɪpe Sainai Dum ram mɪnönj Arabia au rö me. Nɪpe daun kub Jerusalem mɪñi mɪdöp u rö mɪdöp. Nɪhön gɪnig: Jerusalem abe ñɪ pai nɪpe abe nagi wög gɪpal.

²⁶ Pen Jerusalem kumi kabö adö laɲ mɪdöp au, nɪbi bɪ wög göm aragnaböl. Ram mɪnönj anɪbu ami hon. *

²⁷ Hadame nöp kɪmap ap God Manö kalɪ kliñ riköm hagla,

“Nɪbi ñɪ pai wem ñɪ pai yag dauagöp u,
mɪñ mɪñ yabiɪ gɪnab.

Nɪbi ñɪ pai daunig göm ñɪɲagöp u,
aɪj gö nɪɲöl gɪ, ñɪñɪ lɪnab.

Nɪbi ñɪ pai wem u,
ɪɪ nɪpe kub mɪdnig gaböl;
pen nɪbi nugmul aip aɪmɪdil u,
ɪɪ nɪpe kub mɪdagnaböl,” a gɪla. *

* 4:22: Jen 16:15; 21:2   * 4:23: Ro 9:7-9   * 4:26: Hib 12:22;

Rep 21:2,10   * 4:27: Ais 54:1

28 Añ mam bi. God nipe manö klö niñö hag lö, Sera Aisak yag daua. Pen anib unbö rö nöp, God manö klö niñö hag lö, kale ñi pai nipe midpim. Anib u, kale Aisak rö midpim. *

29 Ñin anibu, Ebrahim ñi nipe niñi bi ñi pai yag daubal rö nöp yag daua ñi u, uraköm, nimam ado God Ana gö yag daua u nip niñö, mulu lugö, gi naj ga. Anib u rö, miñi Juda niñi bi lo manö niñbal gau, hanip niñi bi Jisas nip niñ udpun gau u rö nöp gipal. *

30 God Manö u kali kñiñ riköm hagla, “Niñi wög gi ñeb amil miñau kalip hag yumön. Niñi nagí wög gi ñeb ñi nipe u, niñi kabö göl udmön ñi yag dauna u, nan nipe rimnap udagnab,” a gila.

31 Anib u, añ mam bi niñim! Hon niñi nagí wög gimidöp ñi pai nipe rö midagpun; hon niñi kabö göl nagí wög ggmidöp ñi pai nipe rö midpun.

5

Nagi midaino, Krai hanip rau adog uda u me, Juda lo manö gau lo hon wasö

¹ Krai hanip böñ nöp rau adog uda u, hainö Juda lo manö ap hanip manö kub hagagnim, a göm, hanip rau adog uda. Krai anig ga u gasi niñöl gi nöp midaimim; nöd Juda lo manö u bi kub kale rö lö, nip niñi bi nagí wög gep rö midmidim u, kauyan ado gi aragmim.

² Yad Pol kalöp manö hagabin i niñ aij gimim! Juda kai manö hon udmim a gipal gau kalip yau

---

* 4:28: Ro 9:7   * 4:29: Jen 21:9-10; Jon 8:35

a gipe, hañ kalöp rı̄b gı̄ dö geinaböl u, hainö Kraıs kalöp gı̄ ñınım rö lagnab.

³ Yad kalöp kauyañ hag aij gını̄g gabin! Bı̄ gau manö hon udmim a gı̄pal gau kalı̄p yau a gı̄pe, hañ kalöp rı̄b gı̄ dö geinaböl u, hainö kale Juda lo manö u magöñhalö udmim hain gımim.

⁴ Kale, “Juda lo manö hain gı̄no arö, God hanı̄p nı̄ñöm, ‘Nı̄bi bı̄ kamı̄ñ aij yad,’ a gı̄nab,” a gı̄ gası̄ nı̄ñbım nı̄bi bı̄ gau, Kraıs nı̄p arö gı̄pım; nı̄bi bı̄ nı̄pe mı̄dagpım. Kale anı̄g gımim nı̄ñbım rö, Kraıs kalöp mög nı̄ñöm udnım rö lagöp.

⁵ Pen God Ana hanı̄p añ dan mı̄döp nı̄bi bı̄ gau, God hanı̄p nı̄ñöm, “Nı̄bi bı̄ kamı̄ñ aij yad,” a gı̄nab ñın u abad mı̄dun aij gö nı̄ñöl gı̄, gası̄ halö mı̄dpun.

⁶ Nı̄bi bı̄ Kraıs Jı̄sas nı̄p cı̄g mı̄dpal gau, hañ rı̄b gı̄ dö göp aka rı̄b gı̄ dö gagöp u nan yı̄harı̄ñ. Nan kub añı̄ nöp mı̄döp: Kraıs nı̄p nı̄ñ udun, nı̄bi bı̄ gau kalı̄p mı̄dmagö lun. *

⁷ Kale nöd aj aij gı̄mı̄dim u pen mı̄ñi bı̄ an kalöp adan bı̄nöm rı̄kajı̄p nı̄ñöm manö nı̄ñö u arö gı̄pım?

⁸ God kalöp adan bı̄nöm rı̄kajı̄p nı̄ñöm manö nı̄ñö u arö gagpım. Nı̄pe nöp me kalöp wı̄ñ alab.

⁹ Nı̄bi bı̄ gau nan yıs a gal u manö ap hagöm hı̄gal, “Yıs pro marap plaua rin kub yañ halö lı̄lö, yıs anı̄bu ke aram aram aram plaua anı̄bu kub yabı̄ł rannab,” a gı̄pal. *

¹⁰ Kraıs aı̄p jım ñöl mı̄dpun u me, yad nı̄ñbın manö yad hagajın anı̄bi kale ke anı̄b unbö rö nöp nı̄ñnabım. Pen bı̄ an nı̄pe apöm manö pı̄ral hagö,

* 5:6: 1Ko 7:19; Gal 6:15

* 5:9: 1Ko 5:6

kale gasi ap ap niŋabim u, bi anibu manö kub niŋöm pen ilön udnab. *

¹¹ Pen añ mam bi niŋim! Krais ni bi bi niŋ udpal gau kalip hañ rīb gi dö gimim a gibnep, bi gau yip gi naij gagblap. Yad hañ rīb gi dö gimim a gibnep, Krais ni pe ni bi bi gau a göm, mab ba laŋ uma manö aij anibu niŋlö mulu lugagböp.

¹² Pen gasi yad, bi manö piral haglö dui gipim bi anib gau kalip ke böŋ nöp rīb gi dö ginaböl u aij!

¹³ Pen añ mam bi. Krais hanip böŋ nöp rau adog uda u, hainö Juda lo manö ap hanip manö kub hagagnim, a göm, hanip rau adog uda. Pen gasi anibu niŋmim, gasi kale ke niŋmim, haŋowaŋo gagmim; ni bi bi gau kalip mög niŋmim, ud aij gimim. *

¹⁴ God lo manö u magöŋhalö ud jim ñöl, manö magö añ ap nöp midöp: “Kale ke midmagö libim rö, ni bi bi rīmnap kalip u rö nöp midmagö limim.” *

¹⁵ Anib u, kale ke niŋ aij gimim. Kaj kain gau gipal rö mulu lugö, pen pen ginabim u, magöŋhalö ap lug paknabim.

Gasike niŋbim adö u arö gimim, God Ana u gasi niŋim rö gimim

¹⁶ Anib u, kalöp hagabin, God Ana gasi ñöb adö u nöp gimim. Anig geinabim me, gasi kale ke niŋmim, nan si nan naij gimidim adö u arö ginabim.

---

* **5:10:** Gal 1:7; 2Ko 11:15   * **5:13:** 1Pi 2:16   * **5:14:** Ro 13:9

17 Gası anıb mıhau, ap böñ lap tıp gı ud arnab, ap böñ lap tıp gı ud arnab u me, gun a gınabım adö u gımım rö lagnab. *

18 Pen God Ana kalöp gası ñö nıñöl gı gıpe arö, Juda lo manö gau lo kale wasö.

19 Pen nıbi bı gası kale ke nıñöm gımdal adö u, nıbi sı bı sı göm, hañwawö gı ajöm, gı naj yabıt göm; *

20 nan yıharıñ gau sabe göm, kuj göm, aiön paköm; nıbi bı gau kalıp mulu kal nıñöm, pen pen göm, nan kale gau yad rö mıdagöp a göm, hibur naj gö, yad ke bı kub mıdnam a göm, pen pen hagöm, am ke ke asık mıdöm,

21 nan kale gau yad rö mıdaiböp, a göm; ñıg kłö ñıñöm hauñ alöm, nan magö iru nöp ñıñöm, nan nıñeb nıñagep göm, gı naj yabıt gıpal. Yad kalöp nöd hagnö manö u mıñi kauyan kalöp hagabin: nıbi bı anıbu rö gı mıdpal gau, God kalıp udöm abad mıdageinab.

22 Pen nıbi bı God Ana kalöp gası ñö nıñöl gı gılö arab gau, nıbi bı gau mıdmagö löm, mıñ mıñ göm, hibur hain hain mıdöm, nıbi bı rımnap gau mög nıñöm, gı aij göm, manö kale ke hagnaböl u anıb unbö rö nöp göm,

23 nıbi bı rımnap aip manö hain hagöm ud aij göm, nıbi bı rımnap kalıp gı naj gılö, pen kal juagnaböl. Anıg gınaböl u, lo manö ap kalıp manö kub hagagnab.

24 Kraıs Jısas nıbi bı nıpe gau, gası ke nıñöm hañwawö gımdal nagı adö anıbu arö gıpal. Nagı

---

* 5:17: Ro 7:15-23   * 5:19: 1Ko 6:9-10

adö gîmîdun anîbu, mab kros ba laŋ Kraiŋ Jisas aip umöb. *

²⁵ Anîb u, God Ana u nöp hanîp kamîŋ hain nîbö ñö, kamîŋ mîdpun u me, God Ana nan nîhön hanîp hagnîm u, anîb unbö rö nöp gun.

²⁶ Pen hon ke hib kub mîdan, a gun, pen pen hagun, nan kale gau nan yad rö mîdaiböp, a gun, gasî nîŋagun. *

6

Nîbi bî gau mîdmagö lîmim, gî aij gîmim

¹ Añ mam bî. Nîbi bî hon rîmnap nan si nan naij adö rîmnap gaiöl u, kale nîbi bî God Ana kalöp an dan mîdöp nîbi bî gau, kalîp manö hain hain hagnîm, hag aij gîpe, kauyan mîd aij göl. “Ñîn rîmnap hon u rö nöp gînabun rö löp,” a gîmim, nîŋ aij gîmim. *

² Nîbi bî hon rîmnap mîŋör gainîm, kalîp mög nîŋmim abad mîdpe, mîd aij göl. Anîg gînabîm u, Kraiŋ lo nîpe haga rö gînabîm. *

³ Hon ke nan aij ap mîdagöp. Nîbi bî rîmnap, hon ke nîbi bî aij a gînaböl u, pir alnaböl.

⁴ Bî anîbu bî aij aka yad bî aij, a gîmim, gasî u nîŋagmim; yad ke gî aij gîpin aka gî aij gagpin a gîmim, gasî u nöp nîŋmim.

⁵ Nîhön gînîg: hon añî añî marö ke ke mîdöp rö nîŋun, nîhön nîhön gun mîd aij gînabun u, ke nîŋ aij gun. *

---

* **5:24:** Ro 6:6; Kol 3:5   * **5:26:** Plp 2:3   * **6:1:** Mad 18:15

* **6:2:** Ro 15:1   * **6:5:** Ro 14:12

⁶ Pen n̄ibi b̄i Kraiss manö aij hag ñ̄ibal gau, n̄ibi b̄i manö an̄ibu n̄iᅇbal gau, manö hag ñ̄eb n̄ibi b̄i an̄ib gau kal̄ip hauᅇ gagöl; nan aij kale m̄idöp gau kal̄ip rimnap n̄ime li ñ̄öl. *

⁷ Pen, God b̄i hauᅇ, yad nan si nan naij ḡinabin n̄ipe n̄iᅇagnab, a ḡimim, n̄iᅇagmim. Ḡinabun rö, han̄ip pen u rö nöᅇ ḡinab. Hon n̄iᅇbun, nan ȳimnabun rö nöᅇ halnabun; nan ke rimnap hal dauagnabun. *

⁸ An̄ib u, gas̄i hon ke n̄iᅇbun rö nan ȳimun a ḡinabun u, adan naij amöl ḡi, böᅇ nöᅇ lug pakun, mab pör inab u halnabun. Pen God Ana gas̄i ñ̄öb rö nan ȳimun a ḡinabun u, God Ana u han̄ip gö, kam̄iᅇ pör m̄idep magö u nöᅇ halnabun.

⁹ An̄ib u, iru n̄iᅇjun, ḡi aij ḡipun u arö gagun, k̄tö ḡi nan ȳimun, ñ̄in hain u nan magö aij halnabun.

¹⁰ Pen nan ñ̄iᅇeb an̄ibu p̄idöᅇ gagöp ñ̄in i, n̄ibi b̄i Kraiss lau adö m̄idpal gau kal̄ip ud aij gun rö leinab u, ud aij gun. Pen n̄ibi b̄i ȳihar̄iᅇ gau kal̄ip magöᅇhalö u rö nöᅇ gun.

Kraiss han̄ip a göm mab kros ba laᅇ uma u nöᅇ nan kub yab̄i

¹¹ Yad hagnö, mam ap köᅇ an̄ibi kal̄i k̄iñ̄ r̄iköp. Pen m̄iñi ñ̄imagö yad ke kal̄i k̄iñ̄ r̄ikabin u me, manö magö kub kub rö kal̄i k̄iñ̄ r̄ikabin.

¹² B̄i hañ roman̄ nöᅇ n̄iᅇöm, u aij, u naij, a ḡim̄idal b̄i gau, kale k̄tö göm hañ r̄ib ḡi dö ḡimim a ḡipal. Kraiss uma manö u nöᅇ hagno, b̄i Juda r̄imnap kal̄ juöm, han̄ip ḡi naij ḡinaböl, a göm me, an̄ig hagaböl.

---

* 6:6: 1Ko 9:11,14   * 6:7: Ro 8:13

13 Hañ kale ke rīb gi dö gīpal u pen Juda lo manö gau magöñhalö hain gagpal. Kalöp hañ rīb gi dö gīmim a gīpal u, hainö kale ñiñi löm, Juda bi gau rīmnap kalīp hagnaböl, “Hon hagno manö hon udöm hañ romanj kale anīg anīg gīpal,” a gīnaböl.

14 Pen yad nan añi ap nöp gasi niñem miñ miñ gabin: Jisas yīp, a göm, mab kros ba lañ umö, yad aip umnö rö löp u niñem me, miñ miñ gabin. Niñe aip umnö anību, bi böñ nöp umöb rö u mīdnö, niñi bi mīnöñ naböñ i niñbö nan kale miñ miñ gīpal gau, yad aij gagöp. Pen niñi bi anīb gau u rö nöp yīp niñlö, yad nan yiñharīñ ap rö lö, bi böñ nöp umöb bi ap rö mīdpin.

15 Hañ rīb gi dö göp aka rīb gi dö gagöp u nan yiñharīñ. Pen God gö, niñi bi hain niñbö lun, niñi bi niñe mīdpun u nan yabił. *

16 Manö hagajīn hain gīpim niñi bi gau abe, God niñi bi niñe gau magöñhalö abe, God kalöp mög niñöm ud aij gö niñöl gi kale agamīj mīd aij gi mīdmim.

17 Yad manö magö añi ap mīdöp u, kalöp hagnīg gabin. Jisas manö aij u hagnö, yīp pakpal adłai gau mīdöp u me, bi rīmnap apöm yīp mīñör rīmnap ñagöl. *

18 Añ mam yad gau. Bi Kub hon Jisas Krais kalöp mög niñöm, abad mīdainīm. Anīb unbö rö aij.

---

* 6:15: Gal 5:6; 2Ko 5:17   * 6:17: 2Ko 4:10

Manö Kamɨŋ
The New Testament in the Kobon Language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Kobon long Niugini

Copyright © 2005 The Bible Society of Papua New Guinea

Language: Kobon

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-01-26

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 25 Aug 2024 from source files dated 31 Aug 2023

3850151d-322e-5e07-a069-b89a616a091d